

О. Г. Пахалюк

Любомирка

ЛЮБОМИРКА – село Добровеличківського району [Кіровоградської області](#). Любомир. сільс. раді підпорядк. села Вікняне та Коколове. Знаходиться на р. Чорний Ташлик (притока Синюхи, бас. Південного Бугу), побл. межі з Микол. обл. (Лисогір. сільс. радою Первомай. р-ну), за 100 км від обл. центру, за 32 км від райцентру та за 16 км від залізнич. ст. Помічна. Пл. Любомир. сільс. ради 6,1 км², Л., Вікняного та Коколового – 2,46 км². За переписом насел. 2001, у Любомир. сільс. раді проживали 687 осіб (у Л. – 588, у Вікняному – 70, Коколовому – 29); станом на 2016 – 340 осіб; переважно українці. Л. вперше згадується у писем. джерелах 1777. Село належало польс. магнату Ксаверію Любомирському, від прізвища якого й походить назва. У 19 – на поч. 20 ст. – містечко, волос. центр Єлисаветгр. пов. Херсон. губ. Любомир. волості підпорядковувалися села Гнатівка та Помічна (нині місто; обидва – Добровеличків. р-ну). 1874 відкрито однокласне земське училище. У остан. чв. 19 ст. мешкали понад 800, у 1-й пол. 1910-х рр. – 1,4 тис. осіб. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. 1935–59 – село Піщано-Брод. р-ну. Від 1932 – у складі Одес., від 1939 – Кіровоград. обл. Від 1 серпня 1941 до серед. березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни воювали 184 жит., з них 110 загинули. У Л. – навч.-вихов. комплекс, дитсадок; Будинок культури, б-ка; фельдшер.-акушер. пункт. Діє Свято-Покров. церква (19 ст., пам'ятка архітектури місц. значення). Охороняється заповідне урочище Червоні скелі. Встановлено пам'ятник воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни, пам'ят. хрест жертвам голодомору 1932–33. Серед видат. уродженців – один із засн. євангел. християнства-баптизму в Україні І. Рябошапка (збереглися кам'яні залишки водяного млина 19 ст., у якому він працював), скрипаль, засл. арт. України В. Литвин, архітектор М. Новакова (брала участь у проектуванні низки будівель у Вінниці, зокрема корпусів політех. університету, адм. суду, кінотеатру «Росія», готелю «Південний Буг», критого ринку «Урожай», автовокзалу, пологового будинку). У серед. 1950-х рр. дир. школи був дисидент П. Чорний.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Козир І. А., Шевченко С. І. Історія рідного краю: Навч. посіб. Кр., 2001.

Бібліографічний опис:

Любомирка / О. Г. Пахалюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59851>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).